Fimmtudaginn 27. maí 1993.

Nr. 169/1993. **Vinnuveitendasamband Íslands f. h. Sambands málm- og skipasmiðja vegna Stálsmiðjunnar hf.**

gegn

Alþýðusambandi Íslands f. h. Verkamannasambands Íslands vegna Verkamannafélagsins Dagsbrúnar.

Kærumál. Félagsdómur. Frávísunardómur úr gildi felldur. Sératkvæði í Félagsdómi.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Guðrún Erlendsdóttir, Garðar Gíslason, Gunnar M. Guðmundsson, Hjörtur Torfason og Pétur Kr. Hafstein.

Sóknaraðili hefur með heimild í 1. tl. 67. gr. laga nr. 80/1938 skotið máli þessu til Hæstaréttar með kæru 20. apríl 1993, sem barst Hæstarétti 28. sama mánaðar. Hann krefst þess, að úrskurður Félagsdóms, upp kveðinn 15. apríl 1993, í máli sóknaraðila gegn varnaraðila verði úr gildi felldur og lagt fyrir Félagsdóm að leggja efnisdóm á málið. Þá krefst hann málskostnaðar fyrir Félagsdómi og kærumálskostnaðar.

Varnaraðili krefst þess, að hinn kærði úrskurður verði staðfestur og sér dæmdur málskostnaður fyrir Félagsdómi og kærumálskostnaður.

Ágreiningur málsaðila lýtur að því, hvort aðgerðir varnaraðila og félagsmanna hans á athafnasvæði sóknaraðila 30. janúar 1993 hafi verið brot á kjarasamningi aðila og hvort þær jafngildi vinnustöðvun. Þá er og deilt um ábyrgð varnaraðila á aðgerðunum. Kröfur sóknaraðila fyrir Félagsdómi eru byggðar á því, að starfsmenn sóknaraðila hafi neitað sameiginlega með þátttöku trúnaðarmanns varnaraðila og stuðningi formanns hans að vinna yfirvinnu umræddan dag. Hafi varnaraðili lýst yfir yfirvinnubanni og því verið fylgt eftir með verkfallsvörsluaðgerðum undir stjórn formanns og trúnaðarmanns varnaraðila. Verkefni Félagsdóms er að dæma um slík ágreiningsefni, sbr. 1. og 2. tl. 44. gr. laga nr. 80/1938 um

stéttarfélög og vinnudeilur, og fellur kröfugerð sóknaraðila samkvæmt efni sínu undir lögsögu dómsins. Ber því að fella hinn kærða frávísunarúrskurð úr gildi og leggja fyrir Félagsdóm að taka málið til efnismeðferðar og dómsálagningar.

Rétt þykir, að málskostnaður fyrir Félagsdómi og kærumálskostnaður falli niður.

Dómsorð:

Hinn kærði úrskurður er úr gildi felldur, og er lagt fyrir Félagsdóm að taka málið til efnismeðferðar og dómsálagningar.

Málskostnaður fyrir Félagsdómi og kærumálskostnaður fellur niður.

Úrskurður Félagsdóms 15. apríl 1993.

Mál þetta, sem tekið var til úrskurðar 30. mars sl. vegna frávísunarkröfu stefnda, höfðaði Vinnuveitendasamband Íslands, Garðastræti 41, Reykjavík, með stefnu, þingfestri 5. febrúar sl., f. h. Sambands málm- og skipasmiðja, Hallveigarstíg 1, Reykjavík, vegna Stálsmiðjunnar hf., Mýrargötu 2, Reykjavík, fyrir Félagsdómi gegn Alþýðusambandi Íslands, Grensásvegi 16, Reykjavík, f. h. Verkamannasambands Íslands, Lindargötu 9, Reykjavík, vegna Verkamannafélagsins Dagsbrúnar, Lindargötu 9, Reykjavík.

Dómkröfur stefnanda eru:

1. að aðgerðir formanns og félagsmanna stefnda, Verkamannafélagsins Dagsbrúnar, á athafnasvæði stefnanda laugardaginn 30. janúar sl., þegar hindruð var sjósetning fiskiskipsins Júlíusar, ÁR-111, verði dæmd ólögmæt vinnustöðvun af hálfu stefnda og brot á friðarskyldu samkvæmt kjarasamningi aðila frá 26. apríl 1992,

2. að stefndi, Verkamannafélagið Dagsbrún, verði dæmdur til að greiða stefnanda 113.396 kr. í skaðabætur vegna hinnar ólögmætu vinnustöðvunar,

3. að stefndi, Verkamannafélagið Dagsbrún, verði dæmdur til greiðslu sektar,

4. að stefnda verði dæmt að greiða stefnanda málskostnað að skaðlausu að mati dómsins.

Dómkröfur stefnda eru:

1. að málinu verði vísað frá dómi, en til vara, að kröfum samkvæmt kröfuliðum 2 og 3 í stefnu verði vísað frá dómi,

2. að stefndi verði sýknaður af öllum kröfum stefnanda og stefnanda verði gert að greiðs stefnda málskostnað að skaðlausu að mati dómsins að með töldum virðisaukaskatti.

Frávísunarkrafa stefnda er hér til úrlausnar.

Niðurstaða.

Meginkrafa stefnanda í máli þessu er, að hindrun sjósetningar fiskiskipsins Júlíusar, ÁR-111, verði dæmd ólögmæt vinnustöðvun af hálfu Verkamannafélagsins Dagsbrúnar. Þessi krafa stefnanda er forsenda fyrir kröfum hans um sektir, skaðabætur og viðurkenningu á friðarskyldubroti. Á hinn bóginn gerir Stálsmiðjan hf. ekki kröfu um það, að sú ákvörðun verkamanna að neita allri yfirvinnu verði dæmd ólögmæt.

Með bréfum, dags. 30. september 1992, sagði Stálsmiðjan hf. upp fastri yfirvinnu verkamanna, sem vinna í brautum. Uppsagnirnar voru gerðar með þriggja mánaða fyrirvara og áttu því að ganga í gildi 1. janúar 1993. Þessum uppsögnum mótmælti Verkamannafélagið Dagsbrún með bréfi, dags. 4. nóvember 1992. Taldi félagið uppsagnirnar vera brot á gildandi kjarasamningi og því óheimilar. Stálsmiðjan hf. svaraði með bréfi, dags. 13. nóvember 1992, og hélt því fram, að hér væri um lögmætar uppsagnir á persónubundnum ráðningarkjörum að ræða. Að þessu svari fengnu var sú framvinda eðlilegust, að Dagsbrún bæri ágreiningsefnið sem fyrst undir Félagsdóm, en málshöfðun dróst á langinn. Var stefna til Félagsdóms gefin út 3. febrúar 1993. Niðurstaða dómsins varð á þann veg, að uppsagnirnar voru dæmdar ógildar með dómi Félagsdóms, upp kveðnum 25. mars 1993.

Í ársbyrjun 1993 felldi Stálsmiðjan hf. niður hinar föstu yfirvinnugreiðslur í samræmi við uppsagnarbréfin. Verkamenn tilkynntu fyrirtækinu, að þeir myndu ekki inna af hendi neina yfirvinnu, fyrr en hlutur þeirra hefði verið réttur. Ekkert er fram komið um það, að Verkamannafélagið Dagsbrún hafi átt þátt í þessari ákvörðun. Stálsmiðjan hf. virðist hafa látið þessa ákvörðun afskiptalausa. Á þetta reyndi föstudaginn 15. janúar 1993, þegar taka átti ms. Búðafell í slipp. Verkamenn neituðu að vinna verkið í yfirvinnu og það látið kyrrt liggja.

Laugardaginn 30. janúar dró til tíðinda í slippnum. Mönnum ber ekki saman um atburðarásina, en forráðamenn Stálsmiðjunnar hf. óttuðust að eigin sögn valdbeitingu, ef reynt yrði að setja skipið á flot. Var sjósetningu frestað til mánudags.

Miðað við málsatvik öll verður að líta á framgöngu verkamanna og formanns félags þeirra laugardaginn 30. janúar sl., þegar þeir hindruðu utanfélagsmenn í því að taka upp störf Dagsbrúnarmanna, sem sérstaka vettvangsaðgerð, er falli ekki undir ákvæði laga um stéttarfélög og vinnudeilur. Úrlausnarefnið er því utan valdsviðs Félagsdóms. Með þessu er ekkert um

það sagt, hvort framangreind aðgerð kunni að fela í sér brot gegn öðrum lögum og bótaskyldu af hálfu stefnda af þeim sökum.

Samkvæmt framansögðu er frávísunarkrafa stefnda tekin til greina.

Eftir atvikum þykir rétt, að málskostnaður falli niður.

Úrskurð þennan kveða upp Auður Þorbergsdóttir, Ingibjörg Benediktsdóttir og Jón Þorsteinsson.

Úrskurðarorð:

Máli þessu er vísað frá dómi.

Málskostnaður fellur niður.

Sératkvæði
Björns Helgasonar og Gunnars Guðmundssonar.

Samkvæmt 1. tl. 44. greinar laga nr. 80/1938 ber Félagsdómi m. a. að dæma í málum, sem rísa út af brotum á lögunum og tjóni, sem orðið hefur vegna ólögmætra vinnustöðvana. Samkvæmt 2. tl. nefndra laga er það verkefni Félagsdóms að skera úr um ágreining um skilning á ákvæðum kjarasamninga og brotum á þeim.

Í máli þessu er ágreiningur með aðilum bæði um það, hvort til sé að dreifa ólögmætri vinnustöðvun, sem sé félagsleg aðgerð í þeim tilgangi að þrýsta á framgang krafna launþega, og hvort um sé að ræða brot á friðarskyldu samkvæmt kjarasamningi aðila.

Með vísan til krafna stefnanda og málsatvikalýsingar verður að telja, að ágreiningur sá, sem mál þetta fjallar um, falli undir þann réttarágreining, sem Félagsdómur á úrskurðarvald um samkvæmt framangreindum ákvæðum.

Eins og málið liggur fyrir, þykja því að svo vöxnu máli ekki efni til að taka frávísunarkröfu stefnda til greina.

Ákvörðun um málskostnað bíður efnisdóms í málinu.

Úrskurðarorð:

Frávísunarkrafa stefnda er ekki tekin til greina.